

Aseptiskt arbetssätt i diskrummet

Sterilteknikerutbildningen 300 YH p, 2021

YrkesAkademin AB

Författare: Agnetha Ahlström och Therese Ahlström

Handledare: Christina Bunne

Sammanfattning

Examensarbete/ Steriltekniker, 300 YH poäng vid YrkesAkademin AB, 2021.

Författare: Agnetha Ahlström och Therese Ahlström

Antal sidor: 13

Titel: Aseptiskt arbetssätt i diskrummet

Handledare: Christina Bunne

Datum: 2021-11-10

Bakgrund i dagsläget saknas en förståelse kring aseptiskt arbetssätt i diskrummet. Personalen på den Steriltekniska enheten hanterar idag allt som kontaminerat i diskrummet.

Syftet är att tydliggöra hur aseptiskt arbetssätt fungerar i diskrummet samt skapa förståelse kring att inte sprida patogena mikroorganismer på rena zoner.

Mål är att förmedla kunskap om hur aseptiskt arbetssätt fungerar i diskrummet samt vikten av att arbeta aseptiskt.

Metod genom en observationsstudie ta reda på om personal arbetar aseptiskt i ett diskrum.

Resultat framkommer i arbetsbeskrivning.

Innehållsförteckning	Sida
Bakgrund.....	4-7
Syfte och Mål.....	8
Metod.....	8
Resultat.....	8-9
Diskussion.....	10
Slutanalys.....	10
Källförteckning.....	11-12
Bilaga 1: Bilder ur diskrummet.....	13

Bakgrund

Steriltekniska enheten är utformad och byggd i 3 zoner med 2 barriärer. Barriärerna ska finnas mellan oren till ren zon samt ren till steril zon. Vilket minskar risken att kontaminera sterilt gods igen. Lokalerna ska vara utformade så att flödet och materialet går smidigt igenom alla zoner utan att korsa varandra till en sammanhållen enhet. Byggnationen ska vara utformad så att det inte är en genomgångslokal för andra verksamheter samt för personal som arbetar på enheten i de olika zonerna. I diskrummet ska kontaminerat gods avskiljas ifrån den rena zonen. Oren gods lastas in på oren sida och genomgår en rengöring och desinfektionsprocess i diskdesinfektorn efter avslutad process lastas godset ut på ren sida. Formgivningen av lokaler har en stor betydelse för att förhindra smittspridning genom att ha vårdhygieniska aspekter i åtanke. En planerad och väl utformad vårdlokal ger bättre förutsättningar för att arbeta på ett korrekt arbetssätt hos vårdpersonal och servicepersonal. För att hålla en god hygienisk standard enligt Hälso- och sjukvårdslagen är utformningen av vårdlokaler en viktig del i att vårdrelaterade infektioner (VRI) och smittspridning ska förhindras samt att patientsäkerheten står i fokus. Tydliga arbetsrutiner ska finnas för korrekt arbetssätt (Bygghälsa och Vårdhygien, 2016)

Till diskrummet anländer kontaminerat gods från operation, interna och externa kunder som ska genomgå en rengöring och desinfektionsprocess. I diskrummet bör personalen arbeta aseptiskt och använda skyddsutrustning som långärmat förkläde, handskar och visir för att skydda sig mot kroppsvätskor. Personalen som utför rent arbete använder sig inte av handskar. Ett aseptiskt arbetssätt innebär att bevara det rena rent som syftar till att inte ta med orena händer vid rent område, förhindra att kontaminera rena arbetsområdet samt att förhindra smittspridning. Kontaminerat gods är en risk för att föra smitta vidare. I packrummet hanteras instrument som har genomgått en godkänd rengöring och desinfektionsprocess. Instrumenten ska genomgå en okulär kontroll, funktionskontroll, montering, paketering samt en steriliseringsprocess. I sterilförrådet förvaras sterilt gods som sedan transporteras till avdelningar, interna kunder, externa kunder samt operation. För att motverka att kontaminera gods så krävs en god handhygien samt hela och rena förpackningar. (Handbok för sterilteknisk verksamhet, 2019).

Hur ska aseptiskt arbetssätt i diskrummet utformas och arbetas fram så att personal samt arbetsledning förstår betydelsen av aseptiskt arbetssätt samt att förhindra smittspridning av patogena mikroorganismer?

Basala hygienrutiner och arbetskläder på en Sterilteknisk enhet gäller följande:

Arbetskläder bestående av en överdel och en byxa, överdelen ska vara kortärmad och sluta över armbågen så att det går att utföra korrekt handhygien samt handdesinfektion. Arbetskläderna ska bytas dagligen eller när arbetskläderna har kontaminerats.

Långt hår sätts upp och skyddsmössa sätts på med håret instoppat utan att synligt hår träder fram. Skägg ska vara kortklippt.

Ringar klockor och armband ska inte användas. Naglar ska vara kortklippta och inget nagellack ska användas på naglarna, konstgjorda naglar ska tas bort samt inget bandage på händer eller armar.

Skyddshandskar och skyddskläder ska användas vid risk för kontakt med kroppsvätskor, vid risk för stänk används skyddsglasögon eller visir (SOSFS 2015:10).

Enligt hälso- och sjukvårdslagen ska:

“Allmänt

1 § Hälso- och sjukvårdsverksamhet ska bedrivas så att kraven på en god vård uppfylls. Det innebär att vården särskilt ska

- 1. vara av god kvalitet med en god hygienisk standard,*
- 2. tillgodose patientens behov av trygghet, kontinuitet och säkerhet,*
- 3. bygga på respekt för patientens självbestämmande och integritet,*
- 4. främja goda kontakter mellan patienten och hälso- och sjukvårdspersonalen, och*
- 5. vara lätt tillgänglig.*

2 § Där det bedrivs hälso- och sjukvårdsverksamhet ska det finnas den personal, de lokaler och den utrustning som behövs för att god vård ska kunna ges.

3 § Innan en ny diagnos- eller behandlingsmetod som kan ha betydelse för människovärde och integritet börjar tillämpas, ska vårdgivaren se till att metoden har bedömts från individ- och samhällsetiska aspekter.

4 § Kvaliteten i verksamheten ska systematiskt och fortlöpande utvecklas och säkras.”

(Hälso- och sjukvårdslagen, 2017)

MDR 745 tar upp följande:

“Rådets direktiv 90/385/EEG (3) och rådets direktiv 93/42/EEG (4) utgör unionens regelverk för medicintekniska produkter, med undantag av medicintekniska produkter för in vitro-diagnostik. Dessa direktiv behöver dock grundligt ses över för att man ska kunna fastställa ett kraftfullt, öppet, förutsebart och hållbart regelverk för medicintekniska produkter, som både garanterar en hög hälso- och säkerhetsnivå och stöder innovation.”
(EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING, 2017)

Patientsäkerhetslagen tar upp följande:

“3 § Vårdgivaren ska utreda händelser i verksamheten som har medfört eller hade kunnat medföra en vårdskada. Syftet med utredningen ska vara att

- 1. så långt som möjligt klarlägga händelseförloppet och vilka faktorer som har påverkat det, samt*
- 2. ge underlag för beslut om åtgärder som ska ha till ändamål att hindra att liknande händelser inträffar på nytt, eller att begränsa effekterna av sådana händelser om de inte helt går att förhindra.”* (Patientsäkerhetslag (2010:659) 2010)

Enligt arbetsmiljölagen ska:

“2 § Arbetsgivaren skall vidta alla åtgärder som behövs för att förebygga att arbetstagaren utsätts för ohälsa eller olycksfall. En utgångspunkt skall därvid vara att allt sådant som kan leda till ohälsa eller olycksfall skall ändras eller ersättas så att risken för ohälsa eller olycksfall undanröjs. Arbetsgivaren skall beakta den särskilda risk för ohälsa och olycksfall som kan följa av att arbetstagaren utför arbete ensam. Lokaler samt maskiner, redskap, skyddsutrustning och andra tekniska anordningar skall underhållas väl”.

2 a § Arbetsgivaren ska systematiskt planera, leda och kontrollera verksamheten på ett sätt som leder till att arbetsmiljön uppfyller föreskrivna krav på en god arbetsmiljö. Han ska utreda arbetsskador, fortlöpande undersöka riskerna i verksamheten och vidta de åtgärder som föranleds av detta. Åtgärder som inte kan vidtas omedelbart ska tidsplaneras. Arbetsgivaren ska i den utsträckning verksamheten kräver dokumentera arbetsmiljön och arbetet med denna. Handlingsplaner ska därvid upprättas. Arbetsgivaren ska vidare se till att det i hans verksamhet finns en på lämpligt sätt organiserad arbetsanpassnings- och rehabiliteringsverksamhet för fullgörande av de uppgifter som enligt denna lag och enligt 30 kap. socialförsäkringsbalken vilar på honom” (Arbetsmiljölagen, 2018).

Förvalta kunskap- utbildning leder till ökad kunskap om risker och krav på säkra arbetsrutiner. Högre krav ställs idag när det gäller säkra arbetsrutiner och arbetsmiljön. Multiresistenta bakterier och smittsamma sjukdomar ökar och det största hotet är ökningen utav VRI som är ett ständigt hot mot patientsäkerheten. Arbetet i diskrummet kräver att du har ett aseptiskt tänkande för att förhindra spridningen utav patogena mikroorganismer på platser som räknas som rena zoner i diskrummet (Handbok för sterilteknisk verksamhet, 2019)

Rena zon i diskrummet = inga handskar

- Handtag
- Transportvagnar
- Hissknappar
- Instrumentlista
- Trådkorgar.
- Material att koppla rörformiga/ihåliga instrument eller markeringar
- Diskbrickor
- Tangentbord
- Hand Skanners
- Scanner för instrumentlistor

Orena arbetsmoment i diskrummet = handskar på

Vid arbete med orena instrument och gods där risk finns att personalen kommer i kontakt med kroppsvätskor t.ex blod, urin, avföring eller sekret ska handskar användas.

- Använd handskar vid övrigt smutsigt arbete (avfall etc)
- Kasta använda handskar direkt efter användning
- Desinfektera händerna innan och efter handskanvändning
- Blanda inte ihop och rör med smutsiga handskar på ren zon med orena handskar
- Byt handskar vid olika arbetsmoment (Handbok för sterilteknisk verksamhet, 2019)

I en stor sterilteknisk enhet så har oftast ett aseptiskt arbetssätt i diskrummet varit ogenomtänkt då hela diskrummet har räknats som en oren zon och allt räknas som kontaminerat och skyddskläder används oavsett vart du befinner dig i rummet oavsett om det finns zoner som ”räknas” som rena zoner. I dagsläget räknas hela diskrummet som en oren zon.

En undersökning ska göras i diskrummet på befintligt arbetssätt för att observera hur personalen arbetar.

Syfte

Tydliggöra hur aseptiskt arbetssätt fungerar i diskrummet samt skapa förståelse kring att inte sprida patogena mikroorganismer på rena zoner.

Mål

Förmedla kunskap om hur aseptiskt arbetssätt fungerar i diskrummet samt vikten av att arbeta aseptiskt.

Metod

Observation har gjorts vid fysisk närvaro i diskrummet under LIA perioden 2021-04-19 tom 2021-05-21. Metoden som har används har varit att undersöka om personalen arbetar aseptiskt.

Resultat

Observationsstudien resulterade till att skriva en arbetsbeskrivning samt en bilaga utifrån den observation som gjorts. Byte av handskar var bristfällig. Genom att skapa hygienisk förutsättning och förhindra smittspridning säkerställs miljön i diskrummet för medarbetare och besökare som vistas i lokalen på en sterilteknisk enhet.

1- Bilder ur diskrummet (Bilaga 1)

Bilaga 1 (Bilder ur diskrummet) Arbetsrutinerna omfattar olika arbetsmoment/områden. Bilderna visar vilka arbetsmoment/områden som är rena och orena.

Arbetsbeskrivning

En arbetsbeskrivning i diskrummet tydliggör hur personal ska förhålla sig till ett aseptiskt arbetssätt. Basala hygienrutiner följs för att skapa en förståelse vid smittspridning av patogena mikroorganismer ifrån oren till ren zon. Färgmarkeringar visar oren och ren zon och personalen får en bättre uppfattning av hur aseptiskt arbetssätt ska utföras.

Sterilteknisk enhet hanterar kontaminerat gods i diskrummet från operationsavdelning, avdelningsinstrument och instrument från externa kunder.

Till kontaminerat räknas gods som genomgått rengöring på annan enhet. Undantag görs vid godkänd dokumentation av validerad diskdesinfektor enligt SS-EN ISO 15883-1 (SIS-TR 46, 2014) (Handbok för sterilteknisk verksamhet, 2019)

Oren person: Använda plastförkläde, visir och handskar. Arbetsmoment är Ultraljudsbad, manuell rengöring, lasta och koppla instrument på diskinsats. (Handbok för sterilteknisk verksamhet, 2019)

Ren person: Använda plastförkläde och visir. Arbetsmoment utförs utan handskar vid ren markerad zon. Rent arbete innefattar scannrar, instrumentlistor, dörrhandtag, hiss dörr/knapp, paneler på utrustning, telefoner, avtorkningsbart tangentbord, mus och handräckning av tillbehör. (Handbok för sterilteknisk verksamhet, 2019)

Samarbete: ska personal som utför rent arbete övertäcka kopplingar, brickor och andra tillbehör till personal som utför orent arbete, lastar och kopplar instrument på diskinsats. (Handbok för sterilteknisk verksamhet, 2019)

Ensamarbete: planering ska ske vid rent och orent arbetsmoment, personal planerar och utför först rent arbete och därefter orent.

Skyddsutrustning: förkläde med lång täckande ärm, handskar av tjockare kvalitet som går upp till armbågen med en ytstruktur på handskens fingertoppar som skapar ett bättre grepp. (LILA NITRIL* MAX Undersökningshandske, 2021) samt ett visir. (Handbok för sterilteknisk verksamhet, 2019).

Handskar: byts vid olika arbetsmoment de fungerar som en barriär mellan den rena handen och det kontaminerade godset. Handskarna slits vid kraftig nedsmutsning, långvarig kontakt med kroppsvätskor och mekaniskt arbete. (Handbok för sterilteknisk verksamhet, 2019)

Arbetsskor: bör vara separata i diskrummet. Risk finns att mikroorganismer sprids till annan zon av annan renhetsklass som packrum och sterilförråd. (Handbok för sterilteknisk verksamhet, 2019)

Skyddsrock/personaldräkt: används när personal lämnar diskrummet tillfälligt. Byte av personaldräkt sker vid avslutat arbete i diskrummet. Detta för att mikroorganismer förhindras spridas till annan renhetsklass. (Handbok för sterilteknisk verksamhet, 2019)

Diskussion

Genom att personal utbildar sig till steriltekniker så skapas en bättre förståelse gällande aseptiskt arbetssätt i diskrummet.

Arbetsledning bör ha kunskap om aseptiskt arbetssätt i diskrummet. Pengar är ofta en avgörande faktor kring att personalen inte arbetar aseptiskt i diskrummet. I dagsläget handlar det om leverans av gods, att det ska levereras fortare och därför drabbas personalen av ett hårdare arbetstryck som leder till att personalen jobbar fortare och det skapar stress. Personaltätheten är också för låg i diskrummet i dagsläget för att kunna jobba aseptiskt. Dessa faktorer leder till att personalen inte arbetar aseptiskt.

Aseptiskt arbetssätt skapar en säkerhet för personalen, tekniker och besökare för att inte sprida patogena mikroorganismer vidare. Basala hygienrutiner är av yttersta vikt för att inte sprida smitta vidare. Det går aldrig att få för mycket kunskap gällande basala hygienrutiner och VRI. Utbildning behövs ständigt för att påminna personalen om de riktlinjer som gäller för basala hygienrutiner på sterilteknisk verksamhet samt generellt inom sjukvården för att ha patientsäkerhet i fokus.

Markeringar i diskrummet som tydligt visar rena och orena zoner tydliggör så att personalen lättare kan förhålla sig till aseptiskt arbetssätt och använda sig utav skyddsutrustning vid rätt zon. På en stor sterilenhet där många arbetar är det ytterst viktigt att alla jobbar efter riktlinjerna gällande aseptiskt arbetssätt. Det räcker med att en person gör fel för att den övriga personalen ska drabbas av en kontaminerad yta utan handskar som anses vara ren.

Slutanalys

Observationsstudien visa att det inte arbetas aseptiskt i diskrummet. Under observationen upptäcktes det hur personal använde sig av kontaminerade handskar vid zoner som anses rena. Vid pågående observation ansåg vi att en arbetsbeskrivning behövs göras där det tydligt finns nedskrivet hur personal ska förhålla sig i diskrummet samt att det behövs markeras upp i rummet vart rent och orent område är någonstans. Aseptiskt arbetssätt behövs införas för att skapa förståelse kring smittspridning av patogena mikroorganismer och uppkomsten av VRI samt innebörden av basala hygienrutiner hur viktigt det är att följa de riktlinjer som finns.

Källförteckning

Arbetsmiljöverket (2018). *Arbetsmiljölagen*

<https://www.av.se/globalassets/filer/publikationer/bocker/arbetsmiljolagen-bok-h008.pdf>
[Hämtad 2021-10-14]

Europaparlamentets och rådets förordning (2017). *MDR 2017 745*

<https://www.medical-device-regulation.eu/download-mdr/> [Hämtad 2021-11-01]

Halyard (2021). *LILA NITRIL* MAX Undersökningshandske*

<https://products.halyardhealth.com/infection-prevention/medical-exam-gloves/nitrile/purple-nitrile-max-exam-glove.html> [Hämtad 2021-11-01]

Socialstyrelsen, *SOSFS 2015:10 (M och S) Socialstyrelsens föreskrifter om basal hygien i vård och omsorg*

<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/foreskrifter-och-allmanna-rad/2015-5-10.pdf> [Hämtad 2021-11-01]

Steriltekniska föreningen (2019). *Handbok för sterilteknisk verksamhet*

<http://www.steriltekniska.se/Homepage/Download-File/f/1286995/h/6637c3f4419a36ac27d5ccc76b99c134/Handbok+f%C3%B6r+Sterilteknisk+verksamhet> [Hämtad 2021-10-24]

Svensk förening för vårdhygien (2016) *Bygghälsa och vårdhygien*

https://s3-eu-west-1.amazonaws.com/static.wm3.se/sites/16/media/105221_BOV_slutversion_20160908.pdf?1473609174 [Hämtad 2021-10-24]

Sveriges Riksdag, *Hälso- och Sjukvårdslagen 2017:30*

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/halso--och-sjukvardslag-201730_sfs-2017-30 [Hämtad 2021-11-01]

Sveriges Riksdag (2010). *Patientsäkerhetslag (2010:659)*

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/patientsakerhetslag-2010659_sfs-2010-659 [Hämtad 2021-11-01]

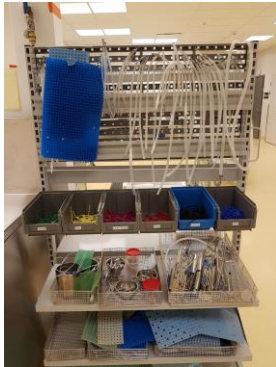
Swedish Standards Institute (2014). *Teknisk rapport SIS-TR 46:2014*

<https://www.sis.se/standarder/> [Hämtad 2021-10-24]

Bilaga 1

Bilder ur diskrummet

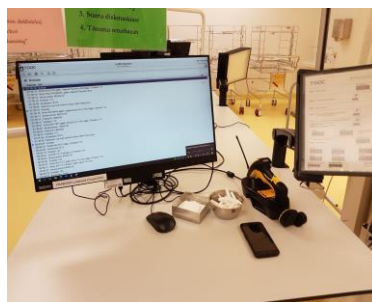
(Tillbehör som ren person plockar fram till oren person)

(Scanner, rent arbete)

(Hissknappar, rent arbete)

(Rent arbete)

(Orent arbete)

(Personal lastar diskinsats, orent arbete)